

Резюме

Гладкий С. О. **Склад правосвідомості у контексті правового самопізнання.**

У статті розглядається одна з ключових проблем теорії правосвідомості, що пов'язана з множинністю підходів до структуривання цього психічного утворення. Головна спрямованість авторського підходу до вирішення зазначеної проблеми полягає не в побудові оригінальної теоретичної моделі індивідуальної правової свідомості чи пошуку найкоректніших логічних засад класифікації її компонентів, а в з'ясуванні придатності теоретичного доробку сучасних учених для практичного правового самопізнання.

Ключові слова: правосвідомість, правове самопізнання, права самосвідомість, права психіка, несвідоме, права реальність.

Резюме

Гладкий С. А. **Состав правосознания в контексте правового самопознания.**

В статье рассматривается одна из ключевых проблем теории правосознания, которая связана с множественностью подходов к структурированию этого психического образования. Главная направленность авторского подхода к решению указанной проблемы состоит не в построении оригинальной теоретической модели индивидуального правового сознания или поиске корректных логических оснований классификации его компонентов, а в выяснении пригодности теоретических построений современных ученых для практического правового самопознания.

Ключевые слова: правосознание, правовое самопознание, правовое самосознание, правовая психика, бессознательное, правовая реальность.

Summary

Gladkyi S. **Composition of legal consciousness in the context of legal self-knowledge.**

This article discusses one of the key problems in the theory of legal consciousness. This problem is related to the multiplicity of approaches to the structuring of legal consciousness. The author does not seek to create an original theoretical model of individual legal consciousness or find the correct logical bases of classification of its components. Main focus of the author's approach to solving this problem is to determine the suitability of the theoretical constructs of modern scholars for practical legal self-knowledge.

Key words: legal consciousness, legal self-knowledge, legal mind, the unconscious, the legal reality.

Отримано 9.04.2014

УДК 340.12

А. М. БЕРНЮКОВ

Анатолій Миколайович Бернюков, кандидат юридичних наук, доцент Хмельницького інституту соціальних технологій ВМУРОЛ «Україна»

ОНТОЛОГІЯ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Усе більше залучення української філософії права до західноєвропейського мислення актуалізує в нашій країні дослідження, пов'язані із з'ясуванням істинного змісту права. При цьому, спостерігаючи останнім часом позитивні зрушення у вітчизняній науці щодо заповнення вакууму знань з даного питання, разом з тим доводиться констатувати, що аналіз наукової розробки цієї теми свідчить про наявність великого масиву недостатньо висвітлених її проблем. Більшість публікацій з означеної проблематики характеризуються відсутністю якісного методологічного підходу, зокрема з позиції системності. У цьому сенсі варто зазначити в позитивному плані лише деякі роботи¹. Зважаючи на такий стан справ та враховуючи те, що право є наріжним каменем усіх юридичних парадигм, одним із нагальних завдань в Україні нині постає дослідження права з позиції онтологічної методології.

Створення соціальної реальності та подальше вивчення її змісту ознаменувалося відкриттям своєї «чорної» скрині, сформованої Онтичною абсолютністю, яка чекала часу свого розкриття вже з самого початку народження Людини розумної. На її дні ми побачили одну із типових буттєвих найзагадковіших невідомостей – проблему права, що притаївшись дивилася на нас із потаємною посмішкою Мони Лізи всієї глибиною своєї таємничості. З цих пір над розгадкою цієї сутності людина буттєво-приречено б'ється в муках свого історичного мислення. На перший погляд, простота правового явища насправді обернулася надглибинним та незвіданим гносеологічним змістом.

Людський дух, за своєю природою та місцем, де він народився і звідки прийшов, існував, володіючи абсолютною свободою. Однак, опинившись в реальному світі, душа одразу була одягнута у фізичне тіло як матеріальну умову життя у даному суцтоті. Таким чином, ставши вразливою через постійну потенційну можливість втрати своєї тілесної оболонки, духовна екзистенція мала миритися з природними обмеження-

ми, що витікали із закладених в таку буттєву даність змістів. Кайдани на людську свободу були одягнені також і соціумом, як середовищем співіснування людських індивідуумів. У результаті цього, в апіорі вільних особистостей, окрім власного розуму, з'явилися ще принаймні два господаря: фізичні та правові закони.

Необхідність у *ius*, як однієї з основних частин соціального простору, була виявлена самим суспільством з метою подальшого свого виживання та наступного розвитку. Правова реальність, в якості безумовної об'єктивності, постала важливим соціальним конструктом.

Потреба у правовому врегулюванні суспільних відносин з'явилася тоді, коли усвідомлена свобода суспільної поведінки індивідів вже не вписувалася у масштаб фрейму природно-інстинктивної керованості. Будь-який контакт з іншою людиною (зустріч, розмова, навіть сусідство, не кажучи вже про найпростіші угоди та розподілення участі у вирішенні соціальних питань), – негайно буттєво ставив питання про право і несправедливість, Моє і Твоє, взаємні зобов'язання, загальні для усіх закони тощо. Саме взаємоперехрещування людських «духів», конфлікт їх інтересів та свободи породжувало проблему *ius* з відповідним їй гносеологічним вирішенням у світлі взаємоузгодження, взаємообмеження через посередництво власної свідомості. З'ясувалося, що без такого регулятора, людина як соціальна істота, була безвихідно приреченою. Усе це й викликало появу правової реальності як практичного втілення та функціонування *ius* у соціумі у формі світу необхідно-вимушеного спілкування екзистенційно-автономних людських духів через своєрідну реципрокно ренервацію соціумної експектації, оформлену у відповідному нормативному полі.

Право, поява якого в нашому світі була викликана самим людським буттям, виявилось тією дієздатною «формою», яка повинна була «дати» людям в їхньому практичному житті велике благо – реальний нормативний алгоритм для регулювання суспільних відносин. За своєю суттю воно мало здійснювати функцію з урівноваження свободи особи та потреб соціуму. При цьому, *ius* повинно було оберігати суспільство від ентропічного колапсу шляхом формування формальної визначеності, сприяти нейтралізації дезорганізуючого начала в соціальному середовищі, виступаючи таким чином інтегруючим ядром. Зміст його природи, відтак, проявився у тому, що воно по-патерналістському повинно було створити всередині глобального об'єднання людей порядок, який би захищав окрему особу від насильницьких дій з боку інших суб'єктів через відповідні правові процеси під егідою суверенітету усього людства.

Отже, виникнення правової реальності диктувалося виключно соціальними чинниками. Закони сформувалися як неминуче обмеження для абсолютної свободи екзистенції людської душі в умовах спільного проживання в суспільстві. У свою чергу це породило напругу між державою (як творцем загальнообов'язкових нормативних приписів) та особою (суб'єктом їх виконання), оскільки постала небезпека в силу неадекватного відображення права в законі «перегнути палицю» у питанні такого «обмеження», тим самим створивши конфлікт гносеології з онтологією. Це пояснювалося тим фактом, що оскільки реалізація *ius* почала здійснюватися через закон, який продукувало суспільство, то з буттєвої точки зору це й поклало початок формуванню головного конфлікту реальності: людина через свою обмеженість у пізнанні почала неадекватно відбивати ідеальний зміст у зовнішніх правилах. У формальному відношенні про це свідчить вже хоча б той беззаперечний факт, що кожна історична епоха формує власне уявлення про необхідний правовий ідеал.

Безупинний розвиток у часі здійснює інфляцію цінностей через втрату їх суспільної значущості, позбавляючи тим самим свого високого статусу у сфері норморегулювання визначальні установки попередньої історичної доби. Тому одержати універсальне право, починаючи з глибин античності й аж до сьогодення так і не вдалося. Внаслідок цього вкотре доводиться констатувати, що усі нормативні акти, як суб'єктивний суспільний відбиток, – залишаються суто довільним явищем, – правильна об'єктивація *ius* у суцюзому стає заручником людської недосконалості. Усе це ще більше загострює дилемне положення, над яким замислюється будь-яка особа (щонайперше, перебуваючи насамперед у шкаралупі власної егоїстичної автономії), про те, для чого вона, власне, повинна дотримуватися приписів норм. Однак, як засвідчила історія, відсутність законів є не менш великим злом, аніж вимушена їх недосконалість.

Природне право, як ідеал регулювання соціальних відносин, отримує життя в матеріальному світі через візуалізаційну об'єктивацію в позитивній нормі. У зв'язку з цим, за своєю есентивністю, право є глибоко онтичним, а за власною гносеологією – онтологічним.

За відсутності своєї об'єктивації *ius* існує лише як аморфна інтерсуб'єктивна ідея і в зв'язку з цим посуті сприймається як чиста примара, що не має коріння в самому бутті, перебуваючи поза ним, у безплотній порожнечі чистої ідеальності. Разом з тим тільки якщо у правовій вимозі ми усвідомлюємо голос, що йде з глибини всесвіту та відповідних онтичних обґрунтувань, його здійснення набуває для нас розумного смислу. Усе це обумовлено тим, що мета *ius* завжди одна – забезпечити безпосереднє гармонійне існування соціуму саме в фокусі людського буття у світі. У зв'язку з цим сутністю правової реальності, як явища світу суцзого, виступає норма «*naturale*». Останнє за своєю первинною онтологічною сутністю, як один із буттєвих змістів, що існує в ідеальному світі, є об'єктивною дійсністю. Однак, оскільки природне *ius* буттєво проявляється через людську гносеологію, оживаючи в матеріальному світі позитивної норми, то в такому розумінні воно стає суб'єктивним. Саме реалізація в інтерпретації в якості онтогносеологічного процесу, фактично, і становить суть правової реальності, в якій ми живемо. Людські домисли щодо універсальних нормативних основ добудовуються в ідеальну частину нашого світу, як його штучно створений зміст, у результаті герменевтико-епістемологічного осмислення відповідної сфери належної онтичності. У зв'язку з цим постійний процес онтогносеологічного пізнання метафізичної частини буття вцілому, та ідей права зокрема, і призводить до проліферації в юридичній галузі суспільства.

Позитивне право без природного – це привид, який лише ненадовго постає в дзеркалі волюнтаризму законодавця. Намагання створити норму без огляду на ідеальні універсальні правила, які існують в належному бутті, – це спроба виготовлення своєрідного Франкенштейну. Здійснення такого проекту завжди запрограмоване на неуспіх в силу своєї мертвої штучності. Неприродне формування *ius* – це вже апіорі нездійснена реалізація «перпето мобіле». Така нежитездатність буде завжди приречено дзвеніти в зіяючій пустоті правового ніщо, і якщо подивитися у таку прірву *квазі-ius*, то можна побачити, як ця безодня дивиться на нас своїми пустими очима.

Отже, позитивне право – це відповідь на виклик дійсності та спосіб розкриття належної буттєвості. У ньому потенція перетворюється на актуальність. Буття кидає виклик людині, примушуючи її втілювати правові ідеї у суще. При цьому розвиток системи законів та соціуму йдуть паралельно один одному, взаємно визначаючись. У ході нашого поступального історичного руху розвиваються і наші уявлення про істинний зміст *ius naturale*: якщо колись нормативний велосипед був недосконалий, то тепер він значно зручніший. Таким чином, людина, що переводить право в наявну дійсність, а по суті відкриває потаємність буття, покроково йде назустріч світу і самій собі.

Природне право ж за своєю буттєвою сутністю постає в якості ідеального, чистого, оригінального, універсального, єдиного, незмінного, дійсного, справжнього, розумного та правильного змісту, який у разі його дотримання завжди веде до істини та справедливості. Відповідно позитивна норма (як суб'єктивна форма втілення *ius naturale* у суще) – це є лише результат спроби копіювання, тому вона є штучною, неприродною, людською, тобто постає в якості гносеологічно-мінливого, нестабільного, умовного явища.

Таким чином, законодавство та сутність *ius* – це два різних за своїм онтичним змістом феномени: перше – є прояв оформлення правової ідеї в реальність сущого; друге – буттєва потаємність, яка просочується у наш матеріальний світ через її осмислення шляхом людського трансцендентування. Цей дійсний зміст проявляється через людину як гносеологічний ретранслятор в її існуванні: мисленні, діяльності, створених нею речах. Саме тому закон, як продукт експлікації належної дійсності в наявну реальність, є результатом редуціювання «правового змісту» відповідно до людського розуму. Причому таке «запитування» є не просто процесом роботи мислення, а направленістю людини до світу, діалог із ним та навколишньою дійсністю.

Що-небудь створюючи (в тому числі й право), людина входить в наявне суще не просто як звичайна «штатна одиниця», але завдяки своїй активності творця виступає центром його цілокупності. У зв'язку з цим наявна дійсність стає глибоко антропологічною, як така, що осмислена розумом душі. Буття без людини можливе, але воно не повністю змістовне, оскільки в такому разі не піддається суб'єктивному рефлексивному когнітуванню, що залишає ланцюжок буттєвої актуалізації неповним. Так, у гаражі може стояти шикарний автомобіль, але якщо ним не користуватися, тоді відпадає необхідність в його існуванні: він не виконує свого призначення, не має цілі, а тому буттєва присутність його тут є невиправданою.

Позитивація права надає йому статус реальності у сущому, відміченої печаттю людини. У результаті цього воно постає в іпостасі елементу середовища, засвоєного через суб'єктивне осмислення світу. При цьому *ius* втілює у собі усвідомлену потребу людини відчутти себе частиною єдиного Цілого. Відповідно, соціальний устрій та суспільна свідомість стають зрозумілими, коли складається «кольорова гамма» вибудованої ними правової реальності.

Отже, основна конститууюча онтологічна експлікація артикулюється в наступному апроксиматичному положенні: імпліцитна іманентність в есентивності буття *ius* (як безумовна онтична еманация та аподіктично-асерторичне модальне торжество його холізматично-реляційної, амбівалентно-корегентної та полідуо-компонентної конструкції «зміст-форма») метачастини юснатуралістичного характеру □ є своєрідною сублімацією правової реальності, що відповідним чином актуалізує гносеоло-аплікативну визначеність позитивної норми як в процесі законотворення, так і під час застосування.

Головна ж онтологічна проблема юриспруденції полягає в тому, що глибинний правовий зміст людині важко розгледіти, оскільки для цього потрібно постійно трансгресувати в глибинність буття, в якому й перебуває *ius naturale*. Останнє, як і будь-яка інша ідеальна сутність, існує там в зачасовому та позапросторовому вимірах, – у такому «голому» форматі воно не може функціонувати в суспільстві, тобто інтегруватися в соціальну реальність. При спробі ж його легітимації через об'єктивацію (в силу гносеовластивостей людини як суб'єкта) і відбуваються відповідні метаморфози із належним правом: в світі сущого суть викривляється.

Правова реальність створюється людиною шляхом відповідних підказок Того, що стоїть за її спиною з позиції віддаленості за лінією належного. Ідея *ius* намагається постійно зникнути за горизонтом під час наших спроб гносеологічного руху до неї. Тому реальна норма – це завжди компроміс між природним правом та максимумом його пізнання в конкретних історичних умовах.

Відтворення ідеї у нормі – процес тривалий та надскладний. Побудова найбільш досконалого правового будинку є справою усього людства. Це обумовлено насамперед, що форми будь-якої споруди, відтвореної з проекту, повинні бути визначені з максимальною точністю. Однак на практиці, з онтологічної точки зору, створюються дешеві декорації, оскільки штучність права, породжена з необхідністю соціальною історичністю, превалює над його справжнім змістом. Попри це, основу нашого «правового будинку» вже закладено, а його подальша імпліцитна поліваріантність збуджує уяву та часто дезорієнтує людей, вводячи їх в оману щодо наступних «поверхів». При цьому, однак, побудований людством фундамент має значну цінність, адже він хоч би дає змогу визначити основні рамки поняття «фальсифікату» *ius*.

Побудова правового будинку висуває ряд необхідних умов як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Необхідно врахувати багато обставин, володіти тонким смаком, шанобливо поставитися до задумів попередніх «архітекторів». Дана споруда вимагає й глибокого філософського осмислення саме з точки зору того змісту, який вона отримує «після будівництва». Слід також мати на увазі, що правова думка завжди зазнає значних змін: з'являються нові плани щодо добудов, з часом відкидаються старі будівельні пропозиції, відбувається осучаснення. При цьому важливо зрозуміти, чим керується влада, зупиняючи свій вибір на тому чи іншому варіанті норми. Однак, оскільки не кожна держава демонструє глибокі пізнання в сфері правового будівництва, тому, постійно існує драматизм взаємин влади та суспільства з приводу призначення закону та існування *ius*.

Кожна правова побудова є знаковою для своєї епохи з точки зору монументальності, демонструє силу й могутність держави, блиск і розкіш її атрибутів, пишність та амбіційність офіційних проектів, спадкоємність попередніх традицій. Реконструкція такого будинку, який є головним храмом у країні, з приходом наступних державотворців позначає і новий етап взаємовідносин суспільства і влади. Однак остання досить віддає перевагу масштабності, парадності, величі, мало піклуючись про істинні цінності. Справжність, правова достовірність відходять на задній план. У силу цього ігнорується положення про те, що будівництво правової реальності зберігає сенс лише при дотриманні ряду умов, які забезпечують відповідність поставленому завданню. Тому проекти відтворення *ius*, які виділяються своєю амбітністю, мають і відповідну суспільно-політичну значимість, а отже, мають привертати пильну увагу та викликати численні дискусії. При цьому важливо дати відповіді на питання про ступінь доцільності та причини звернення саме до такої форми. Для цього, по-перше, необхідно розглянути соціокультурну поточну ситуацію, в якій відбувається правовідтворення. По-друге, потрібно детально проаналізувати причини, відповідно до яких влада «націлюється» на одні законодавчі моделі, а інші вже не набувають свого розвитку або взагалі остаточно відкидаються.

Іноді виникає й велика спокуса побудувати замість складного, але добротного будинку сучасну будівлю (що швидко, але неякісно будується) «під природне право». У результаті такі новобудови перетворюються на гігантські, дорогі, іноді дуже показні (але не ефективні та фальшиві) конструкції, які не викликають довіри з боку суспільства. У цих випадках отримання сьогочасної вигоди превалює над вічними істинами. Водночас, незважаючи на те, що проблема нових «поверхів» законодавчої системи існує і вона досить гостра, важливо поставити заслін надмірній «комерціалізації» та окомілюванню правової культури та зберегти міцний фундамент вже отриманого розуміння *ius* для майбутніх поколінь.

Таким чином, «тіло» правового будинку є непростим багатошаровим соціокультурним явищем. Воно повсякчас розбудовується та постійно змінюється – одне руйнується, а щось нове конструюється. Законодавча архітектура вбудовується в соціальний контекст сучасності. Такі риси цього процесу, як широке використання в нових надбудовах витворів попередніх епох та, водночас, певне критичне осмислення традицій минулого, сприяють правовідтворенню. Причому відбувається перетинання історико-культурних, політичних, релігійних, групових, комерційних та інших інтересів доцільності. Це викликає примітивізацію ставлення до право будівництва, втрачається поліфонія його сприйняття.

Загальні стильові риси відтворення проекту змісту *ius*, співрозмірність масштабів правової будівлі в єдиному суспільному ансамблі, точність повторення фасадів, ретельне відображення та наповнення відповідними художніми деталями, оснащення інтер'єрів усіма необхідними атрибутами, створення того чи іншого дизайнерського внутрішнього пейзажу та загального практичного й естетичного враження в цілому залежать вже від конкретної цивілізації. Даний вигляд правової конструкції дає нам уявлення про рівень розвитку конкретного соціального середовища.

Разом з тим, навіть у випадку повного правовідтворення сьогодні, такий стан справ може призвести до вельми невтішних результатів, в силу неготовності до цього сучасного соціуму. Це все одно, що надати, наприклад, в користування людині Х ст. літак. Вона, не зрозуміє цього та не оцінить такого подарунку, він їй не потрібен, оскільки для неї звично та зручно пересуватися кінями. Таким чином, абсолютна симульативна субсумція природного права позитивним, по-перше, в принципі поки що неможлива, а, по-друге, навіть якщо така абсолютна ідеальність колись в далекому майбутньому і буде втілена, то це означатиме кінець людської історії, адже тоді головне соціальне завдання, – усезагального благоденства, – буде досягнуто, а отже, зникнуть усі рушійні стимули до подальшого розвитку – розпочнеться регрес суспільства, аж до повного його знищення.

Не менш важливим також є те, що в праві містяться безумовні загальні властивості, які пов'язують усіх людей. Онтоможливість його існування полягає в наявності метафізичної єдності людства. Ця спільність між людськими екзистенціями є тією духовною силою, що діє у нашому світі, його міцним цементуючим соціальним началом. Природа правової реальності за своїм історичним походженням є такою, що існує не сама по собі, а функціонує лише всередині того соціумного контексту, який і сформував її. Причому у такій конструкції втілюється й розгортається увесь потенціал сутнісних сил людини та спектр її духовних потенцій. У зв'язку з цим, в правомисленні життєво необхідна присутність «антропологічної серцевини», дослідження якої дає змогу вийти через теоретичні лабіринти до людини як онтологічно-первинної одиниці матерії, для якої, власне, і призначене *ius*.

Суть антропологічної позиції щодо права полягає у тому, щоб, з одного боку, подати його як те, без чого будь-яка особа не зможе існувати, а, з іншого боку, – виявити в структурі антропобуття такі моменти, що в своєму зовнішньому вираженні створюють відносини, врегульовані нормами. Завдяки цьому, по-перше, вда-

ється глибше проникнути у сутність юридичної реальності через осягнення природи *homo sapiens*, а, по-друге, – відбувається краще розуміння людського ества через пізнання сутності *ius*. При цьому, очевидно, що такий підхід принципово протистоїть позитивістському пошуку, який, як відомо, здійснюється за низхідним принципом замкнутої схемою держава-норма.

Сьогодні вже ні в кого не викликає сумнівів, що в основі будь-якого правопорядку в державі лежить безумовне визнання особистості та реалізація її насамперед духовних потреб. Причому головним призначенням закону стає не примус, а гарантія, як засіб забезпечення вільного та повноцінного розвитку людини. Позитивне право має гарантувати почуття власної «духовної гідності», що здійснюється в реалізації особистого життєвого простору індивідууму через самоствердження душі в ціннісних параметрах усього буття.

Сучасне впровадження природного права в позитивне – змінило багатомістовий історичний статус людини зі звичайного «гвинтика» великого механізму на рівноправний із ним суб'єкт. Таким чином, колись створена соціумом держава (як форма організації суспільства з метою природного виживання в нашому складному світі), яка поступово безпідставно піднялась над особою, нині виправдано отримали собі лише звичайний інституціональний статус.

Процес правопізнання через саморозуміння триває. У результаті цього *ius*, будучи соціально-буттєвою необхідністю існування людини у наявному світі, вимагає не замикатися у вже зафіксованих соціумом межах юридичної дійсності, а залишати її завжди відкритою для творчих трансгресій буттєвого самоосмислення. Саме наявність суб'єктивного світу, з його штучно виробленою позитивною нормою, і створює унікальну дивергенцію між онтологією та гносеологією правової реальності. Причому гетерогомія закону має завжди визначатися *ius naturale*, оскільки саме друге виступає прескриптивним приматом щодо першого.

Таким чином, буття права в своєму існуванні являє собою цілісну єдність своїх частин. Дискретним воно є тому, що паралельно реально та об'єктивно існує два його світи – «природне» та «позитивне», а завдяки тому, що вони мають бути співвідповідні, це формує його континуальність. Отже, *ius*, за своєю змістовною структурою – онтологічне, але у своєму прояві в існуючій дійсності – гносеологічне. В силу цього правова реальність постає не тільки як один із рівнів буття, але і як умова його пізнання.

¹ Козловський А. Право як пізнання: Вступ до гносеології права. – Чернівці: Рута, 1999. – С. 295; Мадіссон В. Онтологія приватного права // Право України. – 2001. – № 1. – С. 9–34; Максимов С. И. Правовая реальность как предмет философского осмысления: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.12 / Национальная юридическая академия им. Я. Мудрого. – Х., 2002. – 434 с.; Цимбалюк М. Правова реальність та онтологія праворозуміння // Право України. – 2007. – № 12. – С. 22–26.

Резюме

Бернюков А. М. Онтологія правової реальності.

У даній статті піддається аналізу буття правової реальності в світлі розвитку західноєвропейської філософсько-теоретичної думки. При цьому автор проводить своє дослідження з позиції комплексного методу. У результаті цього, охоплюються всі рівні правової реальності. Такий науковий погляд допомагає також розкрити усю глибину юридичної античності в цілому. Подібного роду філософсько-правовий підхід до правової реальності, як актуального та важливого питання нашої науки, є методологічно обґрунтованим.

Ключові слова: право, буття права, правова реальність, філософія права, правова онтологія.

Резюме

Бернюков А. М. Онтология правовой реальности.

В данной статье подвергается анализу бытие правовой реальности в свете развития западноевропейской философско-теоретической мысли. При этом, автор проводит своё исследование с позиции комплексного метода. В результате этого, охватываются все уровни правовой реальности. Такой научный взгляд также позволяет раскрыть всю глубину юридической античности в целом. Подобного рода философско-правовой подход к правовой реальности, как к актуальному и важному вопросу нашей науки – методологически обоснованный.

Ключевые слова: право, бытие права, правовая реальность, философия права, правовая онтология.

Summary

Bernuykov A. The ontology of legal reality.

In this article life of legal reality in the light of development of the West European philosophical and theoretical thought is exposed to the analysis. Thus, the author conducts the research from a position of a complex method. As a result of it, all levels of legal reality are covered. Such scientific view also allows to open all depth of legal antiquity as a whole. Philosophical and legal approach of this sort to legal reality as to a topical and important issue of our science – methodologically reasonable.

Key words: law, being of law, legal reality, legal philosophy, legal ontology.

Отримано 3.03.2014